

Sygn. akt VII U 1751/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lipca 2017 r. w Warszawie

sprawy J. C.

przeciwko Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego

o umorzenie należności wobec Funduszu Alimentacyjnego

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego

z dnia 1 czerwca 2016 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że umarza J. C. należności Likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością Funduszu w kwocie 3 723,24 zł (trzy tysiące siedemset dwadzieścia trzy 24/100)
2. przyznaje adwokatowi B. M. kwotę 900 zł (dziewięćset) podwyższoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu.

Sygn. akt VII U 1751/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2016r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił J. C. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 3 723,24 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że konieczność spłaty zadłużenia powstała na skutek niewywiązywania się przez wnioskodawcę z obowiązku alimentacyjnego. Uznając, że w sprawie nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki podyktowane sytuacją materialno-bytową wnioskodawcy - o których mowa w treści art. 68 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych - organ rentowy odmówił J. C. umorzenia ww. należności. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że jak wynika z analizy dokumentacji zgromadzonej w sprawie, jedynym źródłem dochodu wnioskodawcy jest zasiłek stały w wysokości 604,00 zł, przyznany przez Prezydenta (...) W.. Zaznaczył, że na potwierdzenie okoliczności związanych ze swoją trudną sytuacją majątkową, wnioskodawca załączył wyłącznie niewiarygodną kopie: wydruku księgowości analitycznej z dnia 2 marca 2016r., pisma Komornika Sądowego z dnia 14 marca 2016r., decyzji Prezydenta (...) W., 3 zaświadczeń lekarskich, 2 kart

informacyjnych i 4 kart historii leczenia jak również niewierzytelnią kserokopię orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym. Po przeanalizowaniu całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca, co prawda nie jest w stanie jednorazowo spłacić swoich zobowiązań, jednakże nie przesądza to o trwałym braku możliwości spłaty istniejącego zadłużenia. Wobec powyższego organ rentowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu (decyzja z dnia 1 czerwca 2016r., nr: (...), k. 28-30, a.r.).

Ubezpieczony J. C. w dniu 8 lipca 2016r. złożył odwołanie od powyższej decyzji organu rentowego.

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

- naruszenie art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów poprzez jego nie zastosowanie w przypadku, gdy jego sytuacja finansowa, rodzinna i życia jest bardzo trudna i uzasadnia umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami
- naruszenie art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, iż w jego przypadku nie występuje trwały brak możliwości spłaty zadłużenia.

Na potwierdzenie swoich zarzutów ubezpieczony wskazał, iż od wielu lat leczy się psychiatrycznie, cierpi m.in. na ograniczone zaburzenia nastroju, zaburzenia depresyjne oraz zespół urojeniowo-omamowy. Z uwagi na powyższe schorzenia, przyjmuje leki i środki farmakologiczne oraz był wielokrotnie hospitalizowany. Ponadto jest pod stałą opieką Poradni (...) oraz jest osobą niepełnosprawną od 2006r. Dodatkowo wskazał, iż zaprezentowane okoliczności uniemożliwiają mu znalezienie pracy i wywiązywanie się ze swoich zobowiązań wobec ZUS-u. Podsumowując J. C. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami (odwołanie, k.2-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 lipca 2016r., **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.** wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy ponownie powołał się na przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Podniósł, że sytuacja finansowa wnioskodawcy jest niewątpliwie trudna, aczkolwiek w jego ocenie nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności przemawiające za umorzeniem zadłużenia. Na poparcie swojego stanowiska organ rentowy przywołał orzecznictwo Najwyższego (odpowiedź na odwołanie k. 23a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2003r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna ubezpieczonego – M. C. w kwocie po 300,00 zł miesięcznie, poczynając od miesiąca lutego 2003r. w terminie do 15-dnia każdego miesiąca (decyzja, k.20 a.r.). Powyższa decyzja została wydana na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi z dnia 28 października 2002r., sygn. akt VRC 1184/02.

Wskazane powyżej świadczenia były wypłacane przez organ rentowy na rzecz małoletniego z funduszu alimentacyjnego w zastępstwie zobowiązanego do alimentacji ubezpieczonego, albowiem odwołujący przebywał w Areszcie Śledczym W. w W. i nie uiszczał na rzecz uprawnionego żadnych kwot tytułem alimentacji. Stan zadłużenia J. C. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dzień 19 kwietnia 2016r. wyniósł 3 723,24 zł. (informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej k. 41 a.r.).

W dniu 4 kwietnia 2016r. J. C. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z wnioskiem o umorzenie należności z likwidowanego funduszu alimentacyjnego. We wniosku wskazał, że jego sytuacja majątkowa, finansowa oraz osobista jest bardzo trudna. Ponadto podniósł, iż jest osobą niepełnosprawną, a niepełnosprawność ta wynika z choroby psychicznej. W związku z powyższym jest pod stałą opieką Poradni (...) oraz przyjmuje leki i środki farmakologiczne. Dodatkowo cierpi na inne schorzenia, które również uniemożliwiają mu podjęcie pracy. Wskazał także, iż aktualnie utrzymuje się ze świadczenia zasiłkowego w wysokości 604 zł miesięcznie, z którego opłaca

mieszkanie oraz aktualne alimenty, a także leki. W związku z powyższym, wnioskodawca zwrócił się o umorzenie w stosunku do niego należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (wniosek, k. 1-3 a.r.).

J. C., urodzony w dniu (...), ma 57 lat. Odwołujący legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do dnia 31 marca 2020r., wydanym przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. w dniu 1 kwietnia 2015r. Od dnia 1 lutego 2016r. do dnia 31 marca 2020r., wnioskodawca pobiera zasiłek stały z Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy P. (...) W. w wysokości 604,00 zł miesięcznie, który został mu przyznany na mocy decyzji, nr: (...) z dnia 12 lutego 2016r., wydanej przez Prezydenta (...) W..

W okresie od 2009r. do 2013r. ubezpieczony przebywał w Areszcie Śledczym W. w W.. W stosunku do odwołującego przeprowadzono procedurę mającą na celu zatrudnienie odpłatne, w wyniku której zapadła decyzja o odmowie zatrudnienia odpłatnego w jednostce ze względów penitencjarno-ochronnych. W dniu 14 grudnia 2011r. na mocy wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie I Wydział Cywilny nastąpiło rozwiązanie przez rozwód związku małżeńskiego pomiędzy J. C. a M. O.. Ubezpieczony w 2016r. pracował w zawodzie kucharza, jednak z uwagi na zły stan zdrowia, musiał zaprzestać wykonywania pracy. Odwołujący utrzymuje się jedynie ze stałego zasiłku z którego opłaca mieszkanie w wysokości 311zł miesięcznie oraz opłaca comiesięczne alimenty w wysokości 500zł, a także zakupuje leki. Ubezpieczony ma problemy zdrowotne natury psychicznej, cierpi na ograniczone zaburzenia nastroju, zaburzenia depresyjne oraz zespół urojeniowo-omamowy. Ponadto podjął próbę uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy, lecz nie złożył wniosku, gdy poinformowano go, że nie uzyska świadczenia z przesłanek formalnych. J. C. wskazał również, iż w utrzymaniu pomaga mu jego siostrzenica, która zaopatruje go w artykuły żywnościowe, a także pobiera żywność z banku żywności (zeznania odwołującego, k.129 a.s., 81-82 a.s., 67 a.s.).

Zaskarżoną decyzją z dnia 1 czerwca 2016r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił J. C. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 3 723,24 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że sytuacja finansowa wnioskodawcy jest niewątpliwie trudna, aczkolwiek w jego ocenie nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności przemawiające za umorzeniem zadłużenia (decyzja z dnia 1 czerwca 2016r., nr: (...), k. 28-30, a.r.).

Od powyższej decyzji J. C. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie, k.2-5 a.s.).

Ustalenia stanu faktycznego, Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o akta rentowo-emerytalne odwołującego, jak również dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy oparł się także na wiarygodnych zeznaniach odwołującego J. C., które były logiczne i spójne, a nadto korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia z dnia 1 czerwca 2016r., nr: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie poza sporem było, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. dokonywał wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna wnioskodawcy, do których alimentacji zobowiązany był skarżący. Należność główna wnioskodawcy z tytułu wypłaconych z funduszu alimentacyjnego świadczeń na rzecz uprawnionego J. C. wraz z 5% opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu wyniosła na dzień wydania decyzji 3 723,24 zł

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114 z późn. zm.) w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

W świetle wyżej cytowanego przepisu art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych może ubiegać się o rozłożenie należności na raty, odroczenie płatności należności lub umorzenie należności. Możliwość ubiegania się o umorzenie należności likwidowanego funduszu ustawodawca uzależnił od spełnienia szczególnie uzasadnionych przesłanek związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną dłużnika. Szczególny charakter sytuacji uzasadniającej zastosowanie każdego z wymienionych dobrodziejstw z reguły jest odmienny w odniesieniu do poszczególnych dłużników. Wynika to z oczywistej gradacji skali dobrodziejstwa od najbliższej idącego w postaci rozłożenia na raty, aż po najdalej idący w postaci umorzenia należności.

Z pierwszą sytuacją możemy mieć do czynienia wówczas, gdy sytuacja finansowa (mająca podłoże w tych szczególnych okolicznościach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną dłużnika) wprawdzie nie pozwala na spłatę całej należności jednorazowo – dobrowolnie, czy w drodze przymusu egzekucyjnego - lecz jest na tyle stabilna, że gwarantuje spłatę należności rozłożonej na raty.

W drugim z wymienionych przypadków - szczególne okoliczności uzasadniają ocenę, że spłata ani też wyegzekwowanie należności nie będzie możliwe przez pewien czas. W ostatniej sytuacji warunkiem najdalej idącego dobrodziejstwa może być wyłącznie ustalenie, że z uwagi na szczególnie okoliczności brak jest możliwości skutecznego jej zaspokojenia w jakimkolwiek czasie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego uważa się, że w rozumieniu art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych „szczególnie uzasadnione przypadki” związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, to sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku wypadku losowego, niezależne od zobowiązanego, w następstwie których jego sytuacja ulega takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Z tych przyczyn zobowiązany nie jest w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie czasowej regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r. II UK 133/11, z dnia 10 listopada 2010 r. I UK 119/10 oraz z dnia 3 lutego 2010 r. I UK 270/09).

Analizując okoliczności niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy odmiennie od organu rentowego, doszedł do przekonania, że w sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające umorzenie należności odwołującego J. C. wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Okoliczności te wynikają zarówno z sytuacji materialno – bytowej jak i zdrowotnej odwołującego.

Analiza sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, bytowej wnioskodawcy daje podstawę do stwierdzenia, że brak jest możliwości skutecznego zaspokojenia kwoty zadłużenia w jakimkolwiek czasie.

Wnioskodawca legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Jednocześnie jest osobą niezdolną do pracy z powodu stanu zdrowia, co potwierdza załączona do akt sprawy dokumentacja medyczna. Biorąc pod uwagę zaawansowany wiek skarżącego, jak i zgłaszane przez niego dolegliwości związane ze stanem zdrowia, a przede wszystkim ograniczone zaburzenia nastroju, zaburzenia depresyjne oraz zespół urojeniowo-omamowy, niewątpliwie można uznać, że ma on znacznie ograniczoną możliwość zarobkowania. Stan zdrowia skarżącego oraz rodzaj jego schorzeń, jego sytuacja osobista i bytowa, brak majątku i źródeł finansowania oraz korzystanie z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej, uzasadniają uwzględnienie odwołania. Skarżący utrzymuje się bowiem wyłącznie z zasiłku stałego uzyskiwanego z opieki społecznej w wysokości 604,00 zł. Z otrzymywanego zasiłku pokrywa koszty utrzymania mieszkania oraz mediów w kwocie 463 zł miesięcznie, zaś pozostała kwota zaspokaja zakup leków oraz

rzeczy codziennego użytku, a także opłacanie obecnych alimentów. A zatem sytuacja skarżącego nie wskazuje na to, aby był on w stanie przynajmniej częściowo uregulować zobowiązania alimentacyjne.

Wobec powyższych okoliczności, Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i umorzył należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 3 723,24 zł, o czym orzekł w pkt. I sentencji wyroku.

Sąd przyznał pełnomocnikowi J. C. z urzędu adwokatowi B. M. wynagrodzenie ze środków Skarbu Państwa w wysokości 900 zł podwyższoną o należną stawkę podatku od towarów i usług na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, z późn. zm.).

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)